

ENERGIAPOLIITTISET VAALIVIESTIT 2023

Suomella on edellytykset selviytyä energiakriisistä suhteellisen vähin vaurioin. Ajankohtaisten kriisi- toimien ohella energia- ja ilmastopoliittisen katseen tulee myös nähdä pidemmälle. Suomella on hyvät mahdollisuudet saavuttaa energiaomavaraisuus sekä hiilineutraalius ja pitää energian hinta siedettävällä tasolla. Vanhaan ei ole paluuta, ja poliittisten toimien on oltava määrätietoisia ja pitkäjänteisiä.

Tilanne energiemarkkinoilla on muuttunut Ukrainan sodan seurauksena. Nyt korostuvat Suomen energiaomavaraisuus ja huoltovarmuus. Tulevalla hallituskaudella on huolehdittava siitä, että kotimaista energiantuotantoa lisätään ja sen toimintaedellytyksiä vahvistetaan. Energian säästöön ja järkevään käyttöön on kiinnitettävä huomiota.

LÄHITULEVAISUUS JA ENERGIAKRIISIN HOITO

Sähkömarkkinoiden kriisitoimet kuluttajien tilanteen helpottamiseksi ovat tervetulleita. Markkinamekanismeihin puuttamalla ei kuitenkaan luoda uutta tarjontaa sähkömarkkinoille, vaan riskinä on synnyttää uusia kustannuksia, jotka viime kädessä koituvat yhteiskunnan maksettavaksi tavalla tai toisella, ja voivat vaarantaa kipeästi tarvittavien uusien tuotantoinvestointien toteutumista. Siksi kriisitoimien tulee olla väliaikaisia ja niistä on irrottauduttava niin pian kuin mahdollista.

Suomen energiayhtiöistä valtaosa on julkisesti omistettuja, ja niiden tavoitteena oli sekä ennen kriisiä että kriisin aikana tuottaa mahdollisimman edullista energiaa asiakkailleen. Asetettaessa tuottorajoituksia tai uusia voittoveroja rokotetaan useimmiten kuntakonsernien tuloksentekomahdollisuuksia ja pakotetaan yhtiöt korottamaan asiakashintoja.

Sähkömarkkinoita on tarpeen uudistaa. Tarjouskauppaan perustuvasta markkinamekanismista ei kuitenkaan pidä luopua, sillä se takaa kunakin hetkenä mahdollisimman kustannustehokkaan sähköntuotannon – käyttöön otetaan tarvittava

tuotanto halvimmasta tavasta lähtien. Joustavan tuotannon lisääminen markkinoille on tärkeää, ja tätä tulisi edistää selvittämällä kapasiteettimaksujen käyttöönottoa pohjoismaisella sähkömarkkinalla.

Vaikeuksiin joutuneille energiayhtiöille myönnettävien julkisten rahoitusohjelmien ja julkisten takauksien tulee olla tasapuolisesti myös pienempien yhtiöiden hyödynnettävissä. Vaikeuksissa olevia kuluttajia tulee tukea julkisten tulonsiirtojen tai verotuksen kautta, energiayhtiöt eivät ole oikea taho toteuttamaan sosiaalipoliittikkaa.

Pohjoismaiden ja Euroopan komission perinteisesti kannattaman, toimivia energian sisämarkkinoita korostavan energiapolitiikan merkitys on heikentynyt energiakriisin aikana. On suuri riski, että kriisioloissa puretaan toimivia markkinamekanismeja ja menetetään merkittäviä hyvinvointihyötyjä Euroopassa. Siksi Suomen ja muiden pohjoismaiden on otettava aktiivisempi rooli eurooppalaisessa energiapoliittisessa päätöksenteossa.

PIDEMPI KATSE VAALIKAUTEEN JA SEN YLI

Teollisuuden eri alat, mukaan lukien energiateollisuus, ovat laatineet omat hiilineutraaliuustiekarttansa vuoteen 2035. Yksikään teollisuusala ei ole esittänyt tavoitteista lipsumista. Energiakriisi vauhdittaa vihreää siirtymää, eikä ilmastotavoitteita, uusiutuvan energian tavoitteita tai muita investointiympäristöä määritteleviä maalitолppia pidä siirtää.

Uusiutuvan energian investointien lupa- ja valituskäsittelyä on välttämätöntä saada sujuvammaksi niin ELY-keskuksissa, lunastusmenettelyssä kuin hallinto-oikeuksissa.

Kantaverkkoyhtiö Fingrid investoi Suomen kantaverkkoon kiitettävällä tahdilla. Myös sähkön jakeluverkkojen kyky investoida verkkojen ylläpitoon ja uudistamiseen on turvattava. Jakeluverkkotoiminnan regulaatiota ei pidä peukaloida poliittisin perustein ja siten vaarantaa yhtiöiden investointikykyä. Hiilineutraaliustavoitteiden saavuttaminen ja sähköistymisen edistäminen edellyttävät jakeluverkkojen vahvistamista. Suomen sähkönjakelun asiakashinnat ovat eurooppalaisittain ja jopa pohjoismaalaisittain edulliset.

Kaukolämpöverkkojen toimintaedellytykset on turvattava, koska ne ovat ratkaisevan tärkeitä toimitusvarmuuden, energiatehokkuuden ja päästöjen vähentämisen kannalta. Kaukolämpöverkot ovat alusta, joiden kautta sektori-integraatio toteutuu

paikallisesti tehokkaalla tavalla hyödyntäen uusiutuvien polttoaineiden lisäksi hukkalämpöjä, sähköä sekä vetytaloutta.

Kotimaiset polttoaineet, tärkeimpänä metsäteollisuuden sivuvirtojen tuottamat raaka-aineet, ovat Suomen lämmön- tuotannon selkäranka. Puupohjaisten polttoaineiden saatavuudesta ja kilpailukyvystä tulee huolehtia.

Hiilidioksidin talteenotolla voidaan alentaa teollisuuden päästöjä ja kerätä hiilidioksidia vetytalouden ja muun kiertotalouden tarpeisiin. CO2 talteenottoa, varastointia ja hyödyntämistä tulee edistää tukemalla sen vaatiman infrastruktuurin ja logistiikan kehittämistä.

Jakeluverkkoon liitetyn uuden energiantuotannon (esim. aurinkopaneelit) liittämisen kustannukset tulee kohdistaa oikeudenmukaisesti. Merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttavan uustuotannon liittymiskustannuksia ei tule kaataa täysimääräisesti muille verkon käyttäjille.

Pienten modulaaristen ydinreaktoreiden (SMR) kaupallista käyttöönottoa tulee edistää uudistamalla ydinenergialaki mahdollisimman pikaisesti tukemaan niiden sujuvaa kehitystyötä ja luvitusta. Lisäksi tuotantoketjujen harmonisointiin liittyvää yhteistyötä tulee tukea.

Paikallisvoima on 55 paikallisen ja alueellisen energiayhtiön edunvalvontajärjestö, joka tuo Suomen energiakeskusteluun paikallista näkökulmaa. Paikallisvoima puhuu energiamarkkinoiden monipuolisuuden puolesta, kannattaa aitoa kilpailua ja haluaa turvata paikallisten energiayhtiöiden toimintaedellytykset asiakkaiden ja koko yhteiskunnan hyödyksi. Paikallisvoiman jäsenyhtiöt ovat kunnallisia ja yksityisiä sähkön ja kaukolämmön tuottajia, myyjiä ja jakelijoita. Tärkeimmät tuotanto- muotomme ovat vesivoima, tuulivoima sekä bioenergia.